

На основу члана 6. став 1. Закона о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС”, број 36/09) и члана 17. став 4. и члана 24. став 2. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС и 44/14),

Министар привреде доноси

ПРАВИЛНИК

о безбедности машина

"Службени гласник РС", бр. 58 од 22. јуна 2016, 21 од 6. марта 2020.

І. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се: битни захтеви за заштиту здравља и безбедности који се односе на пројектовање и израду машина, као и други захтеви и услови који морају бити испуњени за њихово стављање на тржиште и/или употребу; садржина Декларације о усаглашености машине и Декларације о уградњи делимично завршене машине; садржина техничке документације; поступци за оцењивање усаглашености; захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано за оцењивање усаглашености; знак усаглашености и означавање усаглашености; поверљивост података и заштитна клаузула.

Примена

Члан 2.

Овај правилник примењује се на следеће машине, односно производе:

- 1) машине;
- 2) заменљиву опрему;
- 3) безбедносне компоненте;
- 4) приборе за дизање;
- 5) ланце, ужад и текстилне привезнице;
- 6) заменљиве механичке преноснике снаге;
- 7) делимично завршене машине.

Производи на које се не примењује правилник

Члан 3.

Овај правилник се не примењује на следеће машине, односно производе:

- 1) безбедносне компоненте које се користе као резервни делови за замену тих компоненти и које испоручује произвођач оригиналних машина;
- 2) посебну опрему која се употребљава на сајмовима и/или у забавним парковима;
- 3) машине које су посебно пројектоване или које се пуштају у употребу у нуклеарне сврхе и код којих у случају отказа може доћи до радиоактивних емисија;
- 4) оружје, укључујући ватрено оружје;
- 5) следећа превозна средства:
 - (1) пољопривредни и шумски трактори, у вези са ризицима који су утврђени посебним прописима, са изузетком машина које су прикључене на та возила;
 - (2) моторна возила и њихове приколице обухваћене посебним прописима, са изузетком машина које су прикључене на та возила;
 - (3) возила са два или три точка обухваћена посебним прописима, са изузетком машина које су прикључене на та возила;
 - (4) моторна возила која су намењена искључиво за такмичења;
 - (5) превозна средства у ваздушном, воденом или железничком саобраћају, са изузетком машина које су прикључене на та превозна средства;
- 6) морска пловила и покретне приобалне јединице и машине које су монтиране на тим пловилима и/или јединицама;
- 7) машине које су посебно пројектоване и израђене за војне и полицијске сврхе;
- 8) машине које су посебно пројектоване и израђене у истраживачке сврхе за привремену употребу у лабораторијама;
- 9) рударску опрему за дизање намотавањем;
- 10) машине намењене за померање извођача за време извођења сценских представа;
- 11) електричне и електронске производе, односно групе тих производа на које се примењује посебан пропис којим се уређује електрична опрема намењена за употребу у одређеним границама напона, и то:
 - (1) електричне апарате намењене за употребу у домаћинству;
 - (2) аудио и видео опрему;

- (3) опрему за информационе технологије;
- (4) уобичајене канцеларијске машине;
- (5) нисконапонске прекидаче и управљачке уређаје;
- (6) електромоторе;
- 12) високонапонску електричну опрему, и то:
 - (1) прекидаче и управљачке уређаје;
 - (2) трансформаторе.

Ако су опасности из Прилога 1 Битни захтеви за заштиту здравља и безбедности који се односе на пројектовање и израду машина, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, у потпуности или делимично обухваћене другим прописима, овај правилник се не примењује на машине у делу који се односи на те опасности.

Значење појединих израза

Члан 4.

Поједини изрази који се употребљавају у овом правилнику имају следеће значење:

1) *машине* јесу машине, односно производи из члана 2. став 1. тач. 1)–6) овог правилника, као и:

(1) склоп опремљен или намењен за опремање погонским системом који не користи непосредно људску или животињску снагу и који је састављен од повезаних делова или компоненти за одређене намене од којих је најмање један покретан;

(2) склоп из подтачке (1) ове тачке коме недостају само компоненте за његово прикључивање на месту употребе или на изворе енергије и кретања;

(3) склоп из подтач. (1) и (2) ове тачке припремљен за прикључивање и оспособљен за функционисање само ако је прикључен на превозном средству, згради или на конструкцији;

(4) склоп из подтач. (1), (2) и (3) ове тачке или делимично завршена машина, који су ради постизања истог циља распоређени и којима се управља тако да функционишу као јединствена целина;

(5) склоп међусобно повезаних делова или компоненти од којих је најмање један покретан, који су намењени за подизање терета и чији је једини извор енергије непосредно коришћење људске снаге;

2) *заменљива опрема* јесу уређаји (који нису алати) које руковалац монтира на погонску или вучну машину да би тој машини променио или јој додао нову функцију;

3) *безбедносна компонента* јесте компонента:

- (1) која служи испуњавању безбедносне функције;
- (2) која се самостално ставља на тржиште;
- (3) чији отказ и/или погрешна функција угрожава безбедност људи;
- (4) која није неопходна за функционисање машине или која се може заменити обичном компонентом да би машина функционисала.

Списак безбедносних компоненти садржан је у Прилогу 5 Списак безбедносних компоненти, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;

4) *прибор за дизање* јесу компоненте или опрема, укључујући куке за дизање и њихове компоненте које нису причвршћене на машину за дизање и које се постављају између машине и терета, на самом терету или по својој намени представљају саставни део терета и које се стављају самостално на тржиште; привезнице и њихови саставни делови се такође сматрају прибором за дизање;

5) *ланци, ужад и текстилне привезнице* јесу ланци, ужад и текстилне привезнице који су пројектовани и израђени за дизање, као део машине за дизање или прибора за дизање;

6) *заменљиви механички преносник снаге* је заменљива компонента за пренос снаге између погонске или вучне машине и друге машине са којом се спаја у првом непокретном лежишту. Када је ова компонента стављена на тржиште заједно са заштитником, таква компонента се сматра једним производом;

7) *делимично завршена машина* је склоп који самостално не може да се користи за одређену намену, већ је намењен само за уграђивање или монтажу са другом машином или делимично завршеном машином или опремом, у ком случају постаје машина на коју се примењује овај правилник. Погонски систем је делимично завршена машина;

8) *стављање на тржиште* је прво чињење доступним машине или делимично завршене машине на тржиште Републике Србије ради испоруке или употребе, са или без накнаде;

9) *произвођач* је предузетник или правно лице које пројектује и/или израђује машину или делимично завршену машину ради њеног стављања на тржиште под својим пословним именом или називом, жигом, трговачким знаком или неком другом препознатљивом ознаком, или за сопствену употребу. Ако произвођач није познат, произвођачем ће се сматрати предузетник или правно лице које ставља на тржиште или употребу машину или делимично завршену машину;

10) *заступник* је предузетник или правно лице регистровано у Републици Србији које је произвођач писмено овластио да у његово име извршава све или део обавеза прописаних овим правилником;

11) *стављање у употребу* јесте прво коришћење машине за њену предвиђену намену у Републици Србији;

12) *хармонизовани стандард* је европски стандард који је донет на основу захтева Европске комисије за примену у хармонизованом законодавству Европске уније;

13) *битни захтеви за заштиту здравља и безбедности* су обавезни захтеви у погледу пројектовања и израде производа на које се примењује овај правилник да би се обезбедио висок ниво заштите здравља и безбедности људи, домаћих животиња као и имовине и, према потреби, животне средине, наведени у Прилогу 1. Битни захтеви за заштиту здравља и безбедности који се односе на заштиту животне средине примењују се на машине из одељка 2.4. Прилога 1.

Други изрази који се употребљавају у овом правилнику, а нису дефинисани у ставу 1. овог члана, имају значење дефинисано законима којима се уређују технички захтеви за производе, општа безбедност производа, тржишни надзор и стандардизација.

II. СТАВЉАЊЕ НА ТРЖИШТЕ И/ИЛИ У УПОТРЕБУ

Стављање на тржиште и/или у употребу

Члан 5.

Пре стављања машине на тржиште и/или у употребу, произвођач:

1) обезбеђује да машина испуњава битне захтеве за заштиту здравља и безбедности из Прилога 1;

2) обезбеђује доступност техничке документације за машину из поглавља А Прилога 7 Техничка документација за машину и техничка документација за делимично завршену машину, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;

3) обезбеђује потребне информације (упутства и сл.) о машини;

4) спроводи одговарајуће поступке за оцењивање усаглашености у складу са чланом 8. овог правилника;

5) сачињава и издаје Декларацију о усаглашености машине и обезбеђује да та декларација прати машину, у складу са поглављем А Прилога 2 Декларација о усаглашености машине и Декларација о уградњи делимично завршене машине, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;

6) ставља знак усаглашености на машину, у складу са чланом 12. овог правилника.

Обавезе из става 1. тач. 2), 3), 5) и 6) овог члана, произвођач може да пренесе на заступника.

Сматра се да је машина на коју је стављен знак усаглашености и коју прати Декларација о усаглашености машине усаглашена са захтевима из овог правилника.

Ако је одређена машина предмет и других прописа којима се уређују друга питања и којима се прописује стављање знака усаглашености, стављен знак усаглашености означава да је та машина усаглашена и са захтевима из тих других прописа.

Подаци о прописима из става 4. овог члана наводе се у Декларацији о усаглашености машине.

Пре стављања делимично завршене машине на тржиште, произвођач или његов заступник обезбеђује документацију и друге документе из члана 9. овог правилника.

За потребе оцењивања усаглашености из члана 8. овог правилника произвођач или његов заступник мора да има сва потребна техничка, испитна и стручна средства да би се обезбедило да машина испуњава битне захтеве за заштиту здравља и безбедности, или да има приступ таквим средствима.

Слободан промет

Члан 6.

Машина мора да, када је правилно уграђена и одржавана и када се користи за предвиђену намену и под условима који се разумно могу предвидети, испуњава захтеве и услове из овог правилника и не угрожава здравље и безбедност људи, домаћих животиња и животну средину.

Машина која испуњава захтеве из става 1. овог члана, ставља се на тржиште и/или у употребу слободно, без икаквих ограничења.

На тржиште се може слободно, без икаквих ограничења, стављати само делимично завршена машина за коју је произвођач или његов заступник сачинио и издао Декларацију о уградњи из Прилога 2 поглавље Б. У овој декларацији се мора навести да је делимично завршена машина намењена за уградњу у машину или монтирање са другом делимично завршеном машином како би чинила једну машину.

Машина или делимично завршена машина која не испуњава захтеве и услове из овог правилника може се показивати на сајмовима, изложбама, презентацијама и другим сличним манифестацијама, само ако је на њима стављен видљив знак који означава да оне нису усаглашене са захтевима из

овог правилника и да се неће стављати на тржиште и/или у употребу док се не усагласе са тим захтевима.

За време показивања машине или делимично завршене машине из става 4. овог члана предузимају се одговарајуће безбедносне мере ради заштите људи.

III. ПРЕТПОСТАВКА УСАГЛАШЕНОСТИ

Српски стандарди којима се преузимају хармонизовани стандарди

Члан 7.

Сматра се да машина испуњава битне захтеве за заштиту здравља и безбедности из Прилога 1, ако је израђена у складу са српским стандардима из области машина којима су преузети одговарајући хармонизовани стандарди, чији се списак (у даљем тексту: списак стандарда) саставља и објављује у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и прописом донетим на основу тог закона.

IV. ПОСТУПЦИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ

Поступци за оцењивање усаглашености машине

Члан 8.

За оцењивање усаглашености машине са захтевима из овог правилника, произвођач или његов заступник, спроводи један од поступака оцењивања усаглашености из ст. 2, 3. и 4. овог члана.

Ако машина није наведена у Прилогу 4 Врсте машина на које се примењује оцењивање усаглашености на начин из члана 8. ст. 3. и 4. овог правилника, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, произвођач примењује поступак за оцењивање усаглашености машине интерном контролом производње из Прилога 8 Поступак за оцењивање усаглашености који спроводи произвођач (интерна контрола производње), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Ако је машина наведена у Прилогу 4 и израђена у складу са српским стандардима из члана 7. овог правилника и ако ти стандарди покривају све одговарајуће битне захтеве за заштиту здравља и безбедности, произвођач може да примени један од следећих поступака:

- 1) поступак за оцењивање усаглашености интерном контролом производње из Прилога 8;
- 2) поступак за преглед типа из Прилога 9 Преглед типа, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, и интерну контролу производње из Прилога 8 тачка 3;

3) поступак за потпуно обезбеђивање квалитета из Прилога 10 Потпуно обезбеђивање квалитета, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Ако је машина наведена у Прилогу 4, а није израђена у складу са српским стандардима из члана 7. овог правилника или је само делимично усклађена са таквим стандардима или ти стандарди не покривају све битне захтеве за заштиту здравља и безбедности, или ако за предметну машину нема тих стандарда, произвођач примењује један од следећих поступака:

1) поступак за преглед типа из Прилога 9 и интерну контролу производње машина из Прилога 8 тачка 3;

2) поступак за потпуно обезбеђивање квалитета из Прилога 10.

Поступак за оцењивање усаглашености делимично завршене машине

Члан 9.

Произвођач делимично завршене машине или његов заступник, пре стављања делимично завршене машине на тржиште:

1) обезбеђује одговарајућу техничку документацију из Прилога 7 одељак Б;

2) обезбеђује упутства за монтажу из Прилога 6 Упутство за монтажу делимично завршене машине, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;

3) сачињава и издаје декларацију о уградњи делимично завршене машине из Прилога 2 одељак Б.

Упутство за монтажу и декларација о уградњи делимично завршене машине прате делимично завршену машину до њене уградње у машину, а затим постају саставни део техничке документације те машине.

V. ИМЕНОВАНО ТЕЛО ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ МАШИНА

Именовано тело

Члан 10.

Тело за оцењивање усаглашености може да обавља послове оцењивања усаглашености машина из члана 8. ст. 3. и 4. овог правилника, ако испуњава захтеве из Прилога 11 Захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано за оцењивање усаглашености, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, и ако је именовано (у даљем тексту: Именовано тело) у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и прописом донетим на основу тог закона.

Именовано тело спроводи оцењивање усаглашености машина на начин одређен у Прилогу 9 и Прилогу 10.

Потврда о усаглашености

Члан 11.

Престао је да важи (види члан 3. Правилника - 21/2020-151)

VI. ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ

Означавање усаглашености

Члан 12.

Машина која је усаглашена са захтевима из овог правилника означава се знаком усаглашености у облику и на начин који је прописан у Прилогу 3 Знак усаглашености, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Знак усаглашености ставља на машину произвођач или његов заступник, на видном месту тако да буде читљив и неизбрисив, у складу са прописом којим се одређује начин стављања и употреба знакова усаглашености.

Изузетно, ако произвођач или његов заступник није регистрован на територији Републике Србије, увозник ставља знак усаглашености на машину, односно ако то није одговарајуће, на њену амбалажу и/или документацију која је прати приликом испоруке.

На машину се могу стављати и други знакови, симболи, натписи или друге ознаке, под условом да се тиме не смањује видљивост, читљивост и/или значење знака усаглашености.

На машину се не могу стављати други знакови, симболи, натписи или друге ознаке чије стављање је забрањено законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Неодговарајуће означавање

Члан 13.

Неодговарајућим означавањем машине, сматра се стављање знака, симбола, натписа или друге ознаке чије стављање је забрањено законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености, као и:

- 1) стављање знака усаглашености на машине, односно производе на које се не примењује овај правилник;
- 2) непостојање знака усаглашености на машини која је усаглашена са захтевима из овог правилника.

Стављање и употреба знака усаглашености, као и других знакова, симбола, натписа или других ознака из члана 12. овог правилника и става 1. овог члана, обезбеђује се у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

VII. ПОВЕРЉИВОСТ ПОДАТАКА И ЗАШТИТНА КЛАУЗУЛА

Поверљивост података

Члан 14.

Подаци и информације у вези са оцењивањем усаглашености машина којима располажу Именована тела, надлежни државни органи и друга лица на која се примењује овај правилник, сматрају се поверљивим, осим ако је те информације потребно учинити доступним ради заштите здравља и безбедности људи.

Поверљивим подацима и информацијама из става 1. овог члана, сматрају се, нарочито, подаци и информације које су означене као пословна, професионална или службена тајна у складу са овим правилником и другим прописима.

Размена поверљивих података и информација из става 2. овог члана између надлежних државних органа и именованих тела обавља се у складу са законом и другим прописима којима се уређује поверљивост и тајност података.

Заштитна клаузула

Члан 15.

Испорука или употреба машине која је испоручена на тржишту, чија је усаглашеност оцењена у складу са овим правилником, на коју је стављен знак усаглашености и за коју је сачињена Декларација о усаглашености, коју прате упутства и безбедносне информације и која се користи у складу са предвиђеном наменом или у условима који се могу разумно предвидети, а за коју се утврди да представља ризик за здравље и безбедност људи, домаћих животиња, имовине или животне средине, може се ограничити или забранити или та машина може бити повучена или опозвана, у складу са законима којима се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и тржишни надзор и овим правилником.

Усклађеност са прописима Европске уније

Члан 16.

Овај правилник је усклађен са свим начелима и битним захтевима из Директиве 2006/42/ЕЗ Европског парламента и Савета од 17. маја 2006. године о машинама, која је измењена Директивом 2009/127/ЕЗ Европског парламента и Савета од 21. октобра 2009. године.

VIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 17.

Од дана ступања на снагу потврђеног међународног уговора о оцењивању усаглашености и прихватању индустријских производа са Европском унијом (у даљем тексту: АСАА споразум), за машине на које се примењује овај

правилник, или ако тај уговор не буде закључен, од дана приступања Републике Србије Европској унији, у свим одредбама и насловима из овог правилника у којима се наводе, речи: „Декларација о усаглашености машине” имаће значење: „ЕЗ декларација о усаглашености машине”; речи: „знак усаглашености” имаће значење: „СЕ знак ”; речи: „Преглед типа” имаће значење: „ЕЗ преглед типа”; а речи: „Сертификат о прегледу типа” имаће значење: „ЕЗ сертификат о прегледу типа”.

Од дана приступања Републике Србије Европској унији, у члану 4. овог правилника речи: „Република Србија” имаће значење: „Европска унија”.

Од дана приступања Републике Србије Европској унији, члан 12. став 3. овог правилника, брише се.

Члан 18.

Од дана ступања на снагу овог правилника до дана ступања на снагу АСАА споразума за машине на које се примењује овај правилник или, ако тај уговор не буде закључен, до дана приступања Републике Србије Европској унији, означавање усаглашености машина обавља се стављањем Српског знака усаглашености, у складу са овим правилником и посебним прописима.

Од дана ступања на снагу АСАА споразума за машине на које се примењује овај правилник или, ако тај уговор не буде закључен, од дана приступања Републике Србије Европској унији, означавање усаглашености машина обавља се стављањем СЕ знака у складу са овим правилником и посебним прописима.

Брисан је ранији став 3. (види члан 1. Правилника - 21/2020-151)

Члан 19.*

Даном ступања на снагу АСАА споразума за машине на које се примењује овај правилник или, ако тај уговор не буде закључен, даном приступања Републике Србије Европској унији, престају да се примењују одредбе члана 12. став 3. и тачке 2. Прилога 3 овог правилника*

Члан 20.

Даном почетка примене овог правилника престаје да важи Правилник о безбедности машина („Службени гласник РС”, број 13/10).

Даном ступања на снагу овог правилника престају да важе следећи прописи:

- 1) Правилник о техничким и другим захтевима за вучену челичну жицу за ужад за дизалице („Службени гласник РС”, број 56/09);
- 2) Правилник о техничким и другим захтевима за ватрогасне приколичне лестве („Службени гласник РС”, број 56/09);

3) Правилник о техничким и другим захтевима за вучену челичну жицу („Службени гласник РС”, број 56/09);

4) Правилник о техничким и другим захтевима за челике за ланце („Службени гласник РС”, број 56/09);

5) Правилник о техничким и другим захтевима за возила за спасавање са висина („Службени гласник РС”, број 74/09).

Тела за оцењивање усаглашености која су именована у складу са прописом из става 1. овог члана, обављају те послове, у складу са чланом 8. став 4. и чланом 11. овог правилника, од дана почетка примене овог правилника до окончања поступка именовања у складу са овим правилником.

Тела за оцењивање усаглашености из става 3. овог члана могу да, органу надлежном за именовање, поднесу захтев за именовање у складу са овим правилником најкасније три месеца од дана почетка његове примене.

Тела за оцењивање усаглашености из става 3. овог члана, која не поднесу захтев за именовање у року из става 4. овог члана, односно тела за оцењивање усаглашености за која орган надлежан за именовање, по поднетом захтеву, утврди да не испуњавају захтеве из овог правилника, неће моћи да обављају послове оцењивања усаглашености као именована тела у складу са овим правилником.

Исправе о усаглашености које су, до дана почетка примене овог правилника, издала тела из става 3. овог члана, важе до истека рока на који су издате.

Члан 21.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. септембра 2016. године.

Број 110-00-236/2015-07

У Београду, 10. јуна 2016. године

Министар,

Жељко Сертић, с.р.

ОДРЕДБЕ КОЈЕ НИСУ УНЕТЕ У „ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ“ ПРАВИЛНИКА

Правилник о изменама Правилника о безбедности машина: "Службени гласник РС", број 21/2020-151

Члан 3.

Одредба члана 11. Правилника о безбедности машина („Службени гласник РС”, број 58/16) престаје да важи 1. јануара 2022. године.

Члан 4.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Прилог 1 - Битни захтеви за заштиту здравља и безбедности који се односе на пројектовање и израду машина

Прилог 2 - Декларација о усаглашености машине и декларација о уградњи делимично завршене машине

Прилог 3 - Знак усаглашености

Прилог 4 - Врсте машина на које се примењује оцењивање усаглашености на начин из члана 8. ст. 3. и 4. овог Правилника

Прилог 5 - Списак безбедносних компоненти

Прилог 6 - Упутство за монтажу делимично завршене машине

Прилог 7 - Техничка документација за машину и техничка документација за делимично завршену машину

Прилог 8 - Поступак оцењивања усаглашености који спроводи произвођач (интерна контрола производње)

Прилог 9 - Преглед типа

Прилог 10 - Потпуно обезбеђивање квалитета

Прилог 11 - Захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано за оцењивање усаглашености